

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Шпіляревич В. В.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для підготовки до семінарських (практичних) занять
з навчальної дисципліни
**«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ»**
для здобувачів заочної форми навчання
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 26 «Цивільна безпека»,
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»,
ОПП «Правоохоронна діяльність»

Івано-Франківськ, 2025

Схвалено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Протокол № 5 від 21 січня 2025 року).

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Протокол № 4 від ___ лютого 2025 року).

Шпілярович В. В. Методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни «Правове регулювання забезпечення національної безпеки та захисту об'єктів критичної інфраструктури» для здобувачів заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 026 «Цивільна безпека», спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», ОПП «Правоохоронна діяльність». Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2025. 13 с.

Методичні вказівки містять в собі основні питання, що виносяться для обговорення на семінарських (практичних) заняттях, а також питання, які пов'язані з аналізом положень окремих нормативно-правових актів, та практичні завдання, вивчення (розв'язання) яких є необхідним для засвоєння на практиці теоретичних знань, що стосуються сфери забезпечення національної безпеки та захисту об'єктів критичної інфраструктури. До кожної теми подано список рекомендованої літератури, який доцільно опрацювати.

Методичні вказівки призначені для здобувачів закладів вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни «Правове регулювання забезпечення національної безпеки та захисту об'єктів критичної інфраструктури».

ЗМІСТ

СЕМІНАРСЬКІ (ПРАКТИЧНІ) ЗАНЯТТЯ.....	4
Семінарсько-практичне заняття № 1.....	4
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ	
Семінарсько-практичне заняття № 2.....	6
ДЕРЖАВНА ТАЄМНИЦЯ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	
Семінарсько-практичне заняття № 3.....	10
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОБ'ЄКТИ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА	

СЕМІНАРСЬКІ (ПРАКТИЧНІ) ЗАНЯТТЯ

Семінарсько-практичне заняття № 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

I. Питання для обговорення:

1. Поняття, мета та об'єкти національної безпеки України.
2. Поняття та види національних інтересів України.
3. Рівні національної безпеки України.
4. Структура національної безпеки України.
5. Система національної безпеки України.
6. Поняття та види загроз національній безпеці України.

II. Контрольні запитання:

1. Назвіть нормативно-правові акти, які є правовою основою забезпечення національної безпеки України?
2. Дайте визначення поняттю «національні інтереси особи» та назвіть її систему.
3. Дайте визначення поняттю «національні інтереси суспільства» та назвіть їх систему.
4. Дайте визначення поняттю «національні інтереси держави» та назвіть їх систему.
5. У чому відмінність між поняттями «національні інтереси України» та «національні цінності України»?
6. Назвіть рівні національної безпеки України.
7. Що включає в себе структура національної безпеки України?
8. Що включає в себе система національної безпеки України?
9. Дайте визначення поняттю «загрози національній безпеці України».
10. Назвіть критерії класифікації загроз національній безпеці України та відповідно до них їх види (види загроз).

III. Практичні завдання:

1. У вигляді таблиці за відповідними критеріями розмежуйте поняття «національна безпека України» та «державна безпека України».
2. У вигляді таблиці за відповідними критеріями розмежуйте поняття «міжнародна безпека», «колективна безпека» та «національна безпека України».
3. Випишіть з Конституції України положення, які регламентують (визначають) національні інтереси особи.
4. Випишіть з Конституції України положення, які регламентують (визначають) національні інтереси суспільства.
5. Випишіть з Конституції України положення, які регламентують (визначають) національні інтереси держави.

IV. Тематика наукового повідомлення (доповіді): «Воєнна безпека як складова національної безпеки України».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ТЕМИ:

I. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Закон України «Про оборону» від 6 грудня 1991 року № 1932-ХІІ.
3. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII.
4. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 5 жовтня 2017 року № 2163-VIII.
5. Закон України «Про основи національного спротиву» від 16 липня 2021 року № 1702-IX.
6. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію національної безпеки України» від 14 вересня 2020 року № 392/2020.
7. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію воєнної безпеки України» від 21 березня 2021 року № 121/2021.
8. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України» від 18 червня 2021 року № 473/2021.
9. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегічний оборонний бюлетень України» від 20 серпня 2021 року № 473/2021.
10. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію кібербезпеки України» від 26 серпня 2021 року № 447/2021.

II. Теоретичні джерела:

1. Viktoriia Shpiliarevych. The place and role of cybersecurity in the system of providing national security of Ukraine. *The Multidimensionality of Cybersecurity* [Materials of the 1st International Scientific Conference, April 24-26, 2024]. Warsaw (Poland), 2024. pp. 339–349.
2. Антонов В. О. Конституційно-правові засади національної безпеки України : монографія ; наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: ТАЛКОМ, 2017. 576 с.
3. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. Праці. К. : НІСД, 2016. 528 с.
4. Державне управління національною безпекою: соціально-економічне забезпечення : монографія / Домбровська С. М., Шведун В. О., Рубан А. В. Х.: НУЦЗУ. 2022. 221 с.
5. Кремень В. Г., Бінько І. Ф., Головащенко С. І. Політична безпека України: концептуальні засади та система забезпечення : монографія. К.: МАУП, 1998. 92 с.

6. Мартин О. М. Пожежна безпека як складова національної безпеки: економічні аспекти : монографія. Львів : СПОЛОМ, 2017. 292 с.

7. Національна безпека України в умовах нових викликів і загроз : зб. наук. статей [матеріали I наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Ю. П. Битяка, м. Харків, 19 трав. 2023 р.]. Харків, 2023. 120 с.

8. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засад : монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. Харків : Право, 2021. 776 с.

9. Нікітін Ю. В. Протидія злочинності в системі забезпечення внутрішньої безпеки українського суспільства : монографія. К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2009. 373 с.

10. Ситник Г. П., Орел М. Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України : підручник ; за ред. Г. П. Ситника. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.

11. Шпіляревич В. В. Корупція як загроза національній безпеці України. *European scientific congress*. [Materials of the 12st International scientific and practical conference, December 25-27, 2023]. Madrid (Spain), 2023. pp. 696–700.

12. Шпіляревич В. В. Окремі аспекти забезпечення національної безпеки України крізь призму положень Конституції України. *Кримінально-правова охорона безпеки людини, нації, світу: фундаментальність, трансдисциплінарність і ноонауковість убезпечення* [матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 17 травня 2024 р.]. Харків, 2024. С. 73–77.

Семінарсько-практичне заняття № 2

ДЕРЖАВНА ТАЄМНИЦЯ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

I. Питання для обговорення:

1. Поняття державної таємниці та її значення у сфері забезпечення національної безпеки України.

2. Віднесення інформації до державної таємниці та доступ (допуск) до неї.

3. Державна політика щодо охорони державної таємниці.

4. Кримінально-правова охорона державної таємниці:

4.1. Державна зрада (ст. 111 КК України).

4.2. Шпигунство (ст. 114 КК України).

4.3. Розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України).

4.4. Втрата документів, що містять державну таємницю (ст. 329 КК України).

5. Наслідки передачі (розголошення) та втрати відомостей, що становлять державну таємницю, для національної безпеки України.

II. Контрольні запитання:

1. Назвіть нормативно-правові акти, які є правовою основою державної політики у сфері охорони державної таємниці.

2. Назвіть закон України, який регламентує нормативне визначення поняття «державна таємниця».

3. У якому нормативно-правовому акті міститься вся сукупність інформації, що належить до державної таємниці?

4. Дайте визначення поняттям «інформація», «інформація з обмеженим доступом» та «державна таємниця».

5. Яка інформація не відноситься до державної таємниці?

6. Кому з суб'єктів може бути наданий допуск до державної таємниці.

7. Назвіть грифи секретності відомостей, що становлять державну таємницю.

8. Дайте визначення поняттю «державний експерт з питань таємниць».

9. Назвіть нормативно-правовий акт з вказівкою на конкретні статті, який регламентує кримінальну відповідальність за збирання/передачу/розголошення/втрату відомостей, що становлять державної таємниці.

10. Перелічіть наслідки (потенційні/реальні) передачі (розголошення) та втрати відомостей, що становлять державну таємницю, для національної безпеки України.

III. Практичні завдання:

1. Заповніть таблицю відомостей про кримінально-правову охорону відомостей, що становлять державну таємницю

Вид та назва документа, що регламентує кримінальну відповідальність	Суб'єкт прийняття документа	Стаття, яка регламентує кримінальну відповідальність	Основні положення (зміст статті)	Суб'єкт кримінальної відповідальності

2. Схематично відобразіть:

2.1. Компетенцію державних органів у сфері охорони державної таємниці.

2.2. Компетенцію органів місцевого самоврядування у сфері охорони державної таємниці.

3. У вигляді таблиці відобразіть критерії відмежування державної зради (ст. 111 КК України) від шпигунства (ст. 114 КК України).

IV. Тематика наукового повідомлення (доповіді): «Повідомлення (розголошення) та втрата відомостей, що становлять державну таємницю як загроза національній безпеці України».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ТЕМИ:

I. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.

2. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII.

3. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 5 жовтня 2017 року № 2163-VIII.

4. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII.

5. Закон України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 року № 3855-XII.

6. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI.

7. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII.

8. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16 березня 2000 року № 1550-III.

9. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 року № 1861-VI.

10. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 року № 794-VII.

11. Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України» від 5 квітня 1998 року № 183/98-ВР.

12. Закон України «Про Службу безпеки України» від 25 березня 1992 року № 2229-XII.

13. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року 280/97-ВР.

14. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.

15. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію національної безпеки України» від 14 вересня 2020 року № 392/2020.

16. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію кібербезпеки України» від 26 серпня 2021 року № 447/2021.

17. Указ Президента України «Про Перелік посадових осіб, на яких покладається виконання функцій державного експерта з питань таємниць» від 19 травня 2020 року № 190/2020.

18. Наказ Служби безпеки України від 23 грудня 2020 року № 383 «Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю».

II. Теоретичні джерела:

1. Біленчук П. Д. Правові засади інформаційної безпеки України : монографія / П. Д. Біленчук, Л. В. Борисова, І. М. Неклонський., В. О. Собина ; за ред. П. Д. Біленчука. Харків, 2018. 289 с.

2. Вислоцька Т. Ю. Кримінально-правова охорона таємниці в Україні : дис. ... канд. юрид. наук. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 275 с.

3. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. Праці. К. : НІСД, 2016. 528 с.

4. Калаянов Д. П., Михайлуца М. І. Кримінально-правові аспекти юридичної відповідальності за розголошення державної таємниці як злочину у сфері охорони державної таємниці. *Науковий Вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 2. Том 2. С. 143–146.

5. Кончук Н. С. Кримінальна відповідальність за державну зраду : дис. ... канд. юрид. наук. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 218 с.

6. Корченко О. Г. Оцінювання шкоди національній безпеці України у разі витоку державної таємниці : монографія / О. Г. Корченко, О. Є. Архипов, Ю. О. Дрейс. К.: наук.-вид. центр НА СБ України, 2014. 332 с.

7. Нападовська Л. В. Національна безпека України у глобальному контексті. *Безпека життєдіяльності*. 2009. № 4. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6cff08fc-8539-4d08-863a-15f9847436a0/content>.

8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

9. Національна безпека України в умовах нових викликів і загроз : зб. наук. статей [матеріали І наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Ю. П. Битяка, м. Харків, 19 трав. 2023 р.]. Харків, 2023. 120 с.

10. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засад : монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. Харків : Право, 2021. 776 с.

11. Олійник В. Понятійні проблеми інституту державної таємниці. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 4. С. 129–135.

12. Пастернак М. С. Розмежування складів злочину, передбачених ст. 328 «Розголошення державної таємниці» і ст. 329 «Втрата документів, що містять державну таємницю» КК України. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2018. № 2 (28). С. 20–27.

13. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

14. Севрецький І. В. Лебідь С. В. Шпигунство: поняття та склад злочину. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2018. № 2 (11). С. 103–115.

15. Семенюк О. Об'єкт злочинів у сфері охорони державної таємниці. *Юридична Україна*. 2016. № 7-8. С. 56–63.

16. Сергійчук В. В. Розголошення державної таємниці: кримінально-правова та кримінологічна характеристика : дис. ... канд. юрид. наук. Львів : Класичний приватний університет, 2020. 257 с.

17. Ситник Г. П., Орел М. Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України : підручник ; за ред. Г. П. Ситника. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.

18. Тихомиров Д. О. Засади державної політики у сфері безпеки. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 4 (113). С. 91–96.

Семінарсько-практичне заняття № 3
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОБ'ЄКТИ КРИТИЧНОЇ
ІНФРАСТРУКТУРИ. МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

I. Питання для обговорення:

1. Поняття та види об'єктів критичної інфраструктури.
2. Віднесення об'єктів до об'єктів критичної інфраструктури.
3. Реєстр об'єктів критичної інфраструктури.
4. Паспортизація об'єктів критичної інфраструктури.
5. Моніторинг рівня безпеки об'єктів критичної інфраструктури.

II. Контрольні запитання:

1. Назвіть нормативно-правові акти, які є правовою основою захисту об'єктів критичної інфраструктури.
2. Дайте визначення поняттям «об'єкт критичної інфраструктури», «критична інфраструктура» та «сектор критичної інфраструктури».
3. Назвіть нормативно-правовий акт, які регламентує порядок категоризації об'єктів критичної інфраструктури.
4. Назвіть критерії віднесення об'єктів до об'єктів критичної інфраструктури.
5. Назвіть нормативно-правовий акт, які регламентує порядок включення об'єктів до Реєстру об'єктів критичної інфраструктури.
6. З якою метою ведеться Реєстр об'єктів критичної інфраструктури?
7. Хто є користувачами Реєстру об'єктів критичної інфраструктури?
8. Які правові наслідки присвоєння об'єкту критичної інфраструктури унікального реєстрового номера?
9. Назвіть нормативно-правовий акт, які регламентує порядок паспортизації об'єктів критичної інфраструктури.
10. Які відомості містяться у паспорті безпеки на об'єкт критичної інфраструктури.

III. Практичні завдання:

1. Заповніть таблицю відомостей про загрози об'єктам критичної інфраструктури

Назва загрози	Вид загрози	Наслідки впливу на об'єкт критичної інфраструктури

2. Схематично відобразіть послідовність (поетапність) віднесення об'єкта до об'єкта критичної інфраструктури.

3. Заповніть таблицю відомостей про сектори критичної інфраструктури та секторальні органи у сфері їх захисту

Сектор критичної інфраструктури	Секторальний орган у сфері захисту

	критичної інфраструктури

IV. Тематика наукового повідомлення (доповіді): «Загрози критичній інфраструктурі».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ТЕМИ:

I. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII.
3. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18 січня 2001 року № 2245-III.
4. Закон України «Про критичну інфраструктуру» від 16 листопада 2021 року № 1882-IX.
5. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII.
6. Закон України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 року № 3855-XII.
7. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI.
8. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від № 2163-VIII.
9. Закон України «Про публічні електронні ресурси» від 18 листопада 2021 року № 1907-IX.
10. Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 5 жовтня 2017 року № 2155-VIII.
11. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII.
12. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16 березня 2000 року № 1550-III.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 року № 1109 «Порядок віднесення об'єктів до критичної інфраструктури».
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 року № 1109 «Перелік секторів критичної інфраструктури».
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2022 року № 415 «Про затвердження Порядку ведення Реєстру об'єктів критичної інфраструктури, включення таких об'єктів до Реєстру, доступу та надання інформації з нього».
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 року № 818 «Деякі питання паспортизації об'єктів критичної інфраструктури».
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2022 року № 821 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу рівня безпеки об'єктів критичної інфраструктури».

18. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 року № 1109 «Методика категоризації об'єктів до критичної інфраструктури».

19. Наказ Адміністрації Державної Служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 15 січня 2021 року № 3 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо категоризації об'єктів критичної інфраструктури».

II. Теоретичні джерела:

1. Суходоля О. М. Захист критичної інфраструктури в умовах гібридної війни: проблеми та пріоритети державної політики України. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 3. С. 62-76.

2. Бірюков Д. С., Кондратов С. І. Стратегія захисту критичної інфраструктури в системі національної безпеки держави. *Стратегічні пріоритети*. 2012. Вип. 3. С. 107–113.

3. Бобро Д. Г. Методологія оцінки рівня критичності об'єктів критичної інфраструктури. *Стратегічні пріоритети*. 2016. Вип. 3 (40). С. 77–85.

4. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. Праці. К. : НІСД, 2016. 528 с.

5. Герасименко О. М. Критична інфраструктура України як предмет наукового пізнання: теоретичний аспект. *Науковий Вісник Ужгородського національного університету*. 2024. Випуск 85. Частина 4. С. 42–49.

6. Гнатюк С. О., Сейлова Н. А., Сидоренко В. М. Універсальна модель даних для формування переліку об'єктів критичної інформаційної інфраструктури держави. *Ukrainian Scientific Journal of Information Security*. 2017. Vol. 23. Issue 2. P. 80–91.

7. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та собливості здійснення. : монографія / Криштанович М. Ф., Пушак Я. Я., Флейчук М. І., Франчук В. І. Львів : Сполом, 2020. 418 с.

8. Єрменчук О.П. Основні підходи до організації захисту критичної інфраструктури в кра-їнах Європи: досвід для України : монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 180 с.

9. Єрменчук О. П. Складові національної інфраструктури. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 4. С. 109–115.

10. Зелена книга з питань захисту критичної інфраструктури в Україні : зб. міжнар. експерт. нарад / упоряд. Д. С. Бірюков, С. І. Кондратов ; за заг. ред. О. М. Суходолі. К. : НІСД. 2016. 176 с.

11. Національна безпека України в умовах нових викликів і загроз : зб. наук. статей [матеріали І наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Ю. П. Битяка, м. Харків, 19 трав. 2023 р.]. Харків, 2023. 120 с.

12. Рубан А. В. Розвиток державної політики щодо забезпечення національної безпеки. *Вісник Національного університету цивільного захисту України*. Серія «Державне управління». 2019. Вип. 1 (10). С. 60–64.

13. Ситник Г. П., Орел М. Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України : підручник ; за ред. Г. П. Ситника. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.

14. Солопова І. В. Правові умови захисту об'єктів критичної інфраструктури в Україні: проблеми та перспективи. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 2. С. 119–125.

15. Уряднікова І. В., Заплатинський В. М. Наукові підходи до визначення терміну «критична інфраструктура». *Вісті Донецького гірничого інституту*. 2020. № 2 (47). С. 184–193.

16. Франчук В. І., Пригунов П. Я., Мельник С. І., Безпека об'єктів критичної інфраструктури в Україні: організаційно-нормативні проблеми та підходи. *Соціально-правові студії*. 2021. Випуск 3 (13). С. 142–148.